

Resa till Tornedalen 6 - 12 juni 2016

Måndag den 6 juni

Landade kl 12 50 och möttes av en sädesärta på Kallax flygplats. En stunds väntan på vår ledare Gigi som valt att resa med Norwegian, något som visade sig vara klokt. I efterhand kan man tänka att antalet 13 i gruppen var litet olycksbådande. Vi var 11 tillresta amatörer och Gigi vår pro. Tillkom Gunhild Stensmyr, vår uppskattade värdinna. Hon var mestadels med som chaufför i egen bil, där även dagens alltid lika vällagade lunch reste. Gigi körde minibussen för åtta passagerare. Vid samlingen på Kallax flygplats inför resan till Gunhilds Risudden fick vi reda på en schemaändring. Vi hade trott vi som första punkt skulle besöka en ugglehäckning, men.... Icke. Sorkbrist har medfört ugglebrist, vilket gjorde att vi i stället för att uppsöka olika häckande lappugglor fick fara till kyrkstaden Gamlestad och beundra Världsarvet. På väg genom Luleå syntes tamduvor och en kaja. Gunhild hade tagit med sig välkomstmackor som förtärdes ute på tunet till Fägnaden i kyrkstaden. Men först hade vi beundrat de smarta backsvalorna som utnyttjar kyrkomuren till att bygga sina bon. Muren är nästan meterbred och överst ligger ett tjockt jordlager, där de grävt sina gångar. Vi var litet vilsna som framgår av bilden.

Foto Yvonne Johansson

Björkrast, gråsparv, gråtrut, bofink och sädesärta hölls runt fikabordet. En klen ersättning för ugglorna. Men ett bra sätt att få bekanta sig litet.

Till Gunhilds Guesthouse Tornedalen på Risudden är det 15 mil längs Torne älv, ett så kallat stenkast. Genom bilfönstren sågs enstaka storspovar på ängarna och flera sångsvanar och silvertärnor ute på och över vattnen. Väl framme inkvarterades vi i olika hus med magnifik utsikt över Torne älv och med Finland på andra stranden, medan rödvingetrast och rosenfink sjöng upp sig.

Foton Karin Granberg

Till vänster huset Tolonen, i mitten bastun med utsikt mot Torneälven och till höger huset Wennberg där vi åt frukost och middag och där några av oss även bodde. Karins reflektion ”vackert läge, sköna sängar, trevligt bemötande, GOD mat och härliga likasinnade. Synd att vi inte hann?? använda oss av det lilla vita huset. Tänk vilken utsikt när man sitter där och lögar sig. Kanske en annan gång.....” . Där kan vi nog instämma i litet till mans.

Efter en välkomst till, denna gång med bubblor i, och en god middag på lamm med blåbärsdessert gjorde vi en promenad ner till älven, medan en morkulla for knorpande över tunet. Skedänder, gräsänder och krickor i vattnet. På strandängen rödvingetrastar. Och storspovar som oroligt hördes bevaka reviret. Svartvit flugsnappare och talgoxe i holk uppe bland husen.

Foton Nikos Seretis

Från vänster: storspov, svartvit flugsnappare, kricka och rödvingetrast

Solen stod högt på himlen och ingen orkade vänta in solnedgången. Men Gigi orkade åtminstone föreviga kvällssolen, rentav midnattssolen. Se så vackert!

Foto Gigi Sahlstrand

I morgon Kukkolaforsen och andra närbelägna lokaler var planen.

Tisdag den 7 juni

Sovmorgon. Frukost halv åtta och avfärd först 08 45. Vi skulle som första punkt vandra till sjön Pitkjäarvi ett kvarts stenkast söderut. Men startade med att lyssna runt tunet på Risudden, där rosenfink, bofink, rödvingetrast och svartvit flugsnappare utgör ljudkuliss. Efter intensivlyssning kunde tilläggas bergfink, kungsfågel, grönsångare, järnsparv och lövsångare. Gigi undervisade på sitt medryckande sätt om hur man urskiljer de enskilda lätena och skiljer dem från varandra. Lars anmälde dessutom att han sett två tranor flyga över på morgonen. Kryssen börjar ta sig. Så iväg. Men vid Övre Kukkola by blev det tvärstopp. Gigi hade fått syn på ett tjugotal tranor i en nysådd rybsåker. Stopp, ut och njut. Tranorna var ljusa till färgen, det vill säga juvenila individer som ännu inte häckar. Som pedagogiskt påbröd gick ett adult tranpar på en äng söder om i sina nästan rödbruna kamouflagedräkter.

Foto Nikos Seretis

Mittför ögonen på oss gick dessutom ett drygt tiotal storspovar och ovanför flög dagens första tornseglare. När vi avnjutit denna syn fortsatte bilarna mot Pitkjäarvi, betyder Långsjön, med sitt fågeltorn. Vandring genom sumpig skog med kropp, huvud och händer täckta mot bakhållsmyggen. Myggnätshatt=bra köp.

Foto Roland Lönnerbro

Foto Yvonne Johansson

Tornets utformning var litet ovanlig. Mer än halva ytan upptogs av ett fikabord med fasta bänkar. Med litet trixande fick alla plats med sina tuber. Roland placerade sig ovanpå själva bordet. Höjdpunkten där blev ingen fågel, även om ett bläsandpar och en rödbena piggade upp, utan en GIGANTISK ÄLG som stövlade ut på starmyren och lugnt och länge betade sig fram mot en ruvande sångsvan.

Foto Gigi Sahlstrand

Foto Yvonne Johansson

Stenknäck och stenfalk flög förbi. Fika klart och så åter genom den sumpiga skogen, ackompanjerade av lövsångare och svidade som haremsdamer...beslöjade mot myggen, som var påfrestande värre.

Vid bilarna igen hade vi gått mer än 3 500 steg. Stegappar ljuger inte. Mot Kukkolaforsen för medhavd lunch och säkra obsar av dvärgmåns och silvertärna. Jättegod kycklinglunch, tack Gunhild. Själv förtärde jag därtill en suspekt, på stället inköpt dryck, Portello, känd sen 1920-talet. Kan endast ha skapats som groggvirke, riktig läskeblask.

Foto Yvonne Johansson

Vi fick galant våra obsar av måns och tärna och dessutom en gästande silltrut. Kukkolaforsen är ett åldrigt hantverks-, fiske- och industriområde, som numera är museum. Vi besökte några av stugorna och lärde oss om hur vattenkraften användes förr i tiden. Och om sikfisket. En skolklass på utflykt fick handgripligen lära sig hur de långskaftade hävarna ska hanteras

Foto Yvonne Johansson

Foto Karin Granberg

Vår flitige fotograf Nikos hade inte tid att sitta och äta. Han förevigade denna vackra dvärgmåns istället

Foto Yvonne Johansson

Foto Nikos Seretis

Vi åkte sedan hem och blev serverade sik till middag. Jättegott! Det finaste fågelminnet av denna dag var när en rödvingetrast och en rosenfink hade sångduell i den nyutspruckna lärken invid forsen. Rosenfinken vek sig först, men efter hederlig kamp. En liten sävsångare visade sig också ute i bräsket. Nästa dag planerades till lokaler norrut med dvärgsparv och videsparv. Och en eventuell ortolansparv som just dykt upp i byn Svanstein uppströms. Enda osäkerheten var vädret.

Onsdag den 8 juni

Dagen började med frukost kl 6 och var bister. Ett lätt regn föll i nordanvinden. När vi frukosterat och började köra norrut sjönk temperaturen från + 3 till 0 grader och regnet blev till snöslask.

Foto Marie-Louise Bárány

Vi var på jakt efter dvärgsparv. Hade lyssnat in oss på den vid middagen. Känd lokal vid bron längs vägen mot Vyöni. Bilar vi mötte var helt nersnöade, men vi kände att temperaturen möjligen var på väg upp och att snöregnet kunde tänkas upphöra. Senare. Möjligen såg vi sparven flyga över vägen precis när vi anlände, men den lät sig inte ses mer eller höras i ovädret. Vi fick ge oss och ställde om färden mot Svanstein, där en ortolansparv visat sig dagen före "i söder". Kändes inte så pålitligt, men när vi söderifrån passerat infartsskylten till byn bestämde sig Gigi för att stoppa i första p-fickan för att reka om detta var "söder". Direkt när hon öppnade dörren hördes den. Sången! Beethovens femma. Yipeeh! Inte bara femman utan rejäl och ihållande skönsång mellan alla dadada-dii. Vi gick litet framåt för att få plats åt alla längs en liten markväg mot älvstranden. Innan vi ens nått stigen sågs fågeln fint i en björktopp. Gigi snabbt mot bilen för tub, så att alla tydligt skulle se mustaschens gula färg. Den väntade snällt medan halva gänget hann se den. Flög så, men bara kort och tog ny sångplats, nu i gran, där övriga fick fin obs.

Foto Nikos Seretis

Humöret steg trots pinande låg utomhustemperatur med nordliga vindbyar. Vid älvstranden sågs många backsvalor flyga, vi hoppades se bon i strandkanten. Gick dit, men vi hittade inga. Nu var ändå en särskild mållart studerad, avnjuten och kryssad, vidare mot Ylinenjärvi och videsparven. Första fikastopp som var planerat till en strandnära plats i byn Svanstein fick flyttas. Busvädret och kylan var för svåra. Men Svanstein Ski visade sig inte vara avspärrad med sin vanliga bom, så vi chansade på att kunna komma under tak där uppe. Nej, bättre upp! Vi fick komma inomhus. En reparatör var på plats, han skulle stanna en kvart till och låsa vägbommen sedan. Gunhild visade sig fena inte bara på att fixa fika utan även på finska och förhandlade in oss alla med den enspråkige entreprenören. Kaffe, kanelbullar och inomhus, vad kunde vara bättre. Resans första ängsplärka lyfte från gräset när vi åter äntrade bilarna. Varmare vidare mot Ylinenjärvi och videsparven. Snö låg längs dikeskanten och där sågs kaja och hördes grönsiska. Vi stannade kort för fototillfälle.

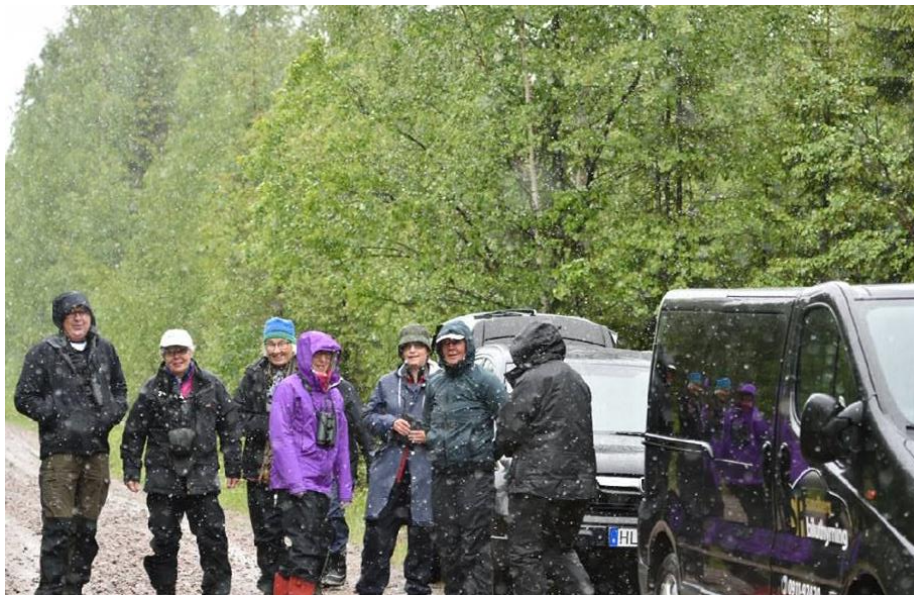

Foto Roland Lönnerbro

Vi som inte hade kameror såg den oändliga vägen, som vi nu skulle följa.

Foto Yvonne Johansson

Efter byn Ylinenjärvi stannade vi vid första bron, den "säkra" videsparvslokalen. Två plausibla fåglar flög med bilen de sista 50 m innan stopp, men sjönk ner i grönskan innan vi hann ut. Bilrutorna var inte helt klara, trots att temperaturen stigit till 3 plus och mindre regn föll. Då syntes två fåglar på själva bron...nej, grå flugsnappare. Vi spanade och lyssnade, spanade och lyssnade, men bara rödvingetrastar och lövsångare hördes. Två gånger var vi på väg tillbaka till bilarna, men fick se rörelse i buskagen och vände. Så drog hanen igång en sångstrof, och igen, och igen. Därpå flög han över vägen, mer sång, men ingen bra visuell obs. Så höll det på. Till sist gav vi upp och insåg först efteråt att det var ett par som turades om att flyga över vägen och förvirra turisterna. En liten bit bort hade Gigi tidigare år sett dvärgsparv och även videsparv så styrkta av att trots förhållandena ha hittat två av dagens målarter förflyttade vi oss dit. Där reagerade videsparven direkt när vi kom ur fordonen och flög ut och satte sig i en björk precis intill vägen, mindre än 2 meter från oss. Omöjligt att fotografera utan att backa! Han satt snällt och flyttade sedan litet inåt skogen, men syntes och sågs av alla. Läder och lättskådad på rätt plats.

Foto Roland Lönnerbro

Så ska vildmarkens fåglar reagera på människor. Omissännligt. Vi lämnade den för chans på dvärgsparv en bit därifrån. Även den verkade ha väntat på oss, tyvärr hade vi först ryggen åt den och tittade åt helt fel håll. Tyst var den också, men så lockade den till och Gigi kunde direkt peka ut den i ett dike. Så nära även den, men litet svårare att närstudera för den höll sig envist på marken. Det styrkte ju egentligen att det var rätt art, men gjorde det litet svårt att riktigt studera den. Det roströda huvudet med svarta hjässidesband gick ändå inte att missa. Särskilt inte efter hemkomst och noggrann titt på bilder, då den förvandlades från ytterligare en videsparv, fast i okarakteristisk miljö (inga barrträd nära) till sitt rätta jag, en dvärgsparv. Vi var nu åter rejält frusna och lunchen skulle intas i en kåta vid Kärsiäsenjärvi, en liten lomsjö, där vi hoppades på storlom. Nejnej. Ingen lom i detta busväder med höga vågor. Men en eld fick vi till så kåtan fick visa sin kapacitet.

Foto Karin Granberg

Foto Gigi Sahlstrand

Och goda linser till lunch. Utanför blommade ögonpyrola vackert. Fåglar i området var trastar, sädesärta, korp, hussvala, berg-och bofink. En första skogsnäppa drog från strandkanten när vi sökte vår storlom i det upprörda vattnet utan framgång. Det var svårt att få upp värmen. Kallt och rejält blåsigt. Vi vände nu mot civilisationen i Övertorneå och matbutiken för frukt och godis för dem som önskat sig det. Intill byn ligger Luppiberget som är en traditionell mötesplats för särskilt ungdomar vid midsommartid. Numera finns en glasrestaurang på toppen med härlig utsikt över nejden. Fick mig en välbehövlig varm romte som ersättning för den livskrysswhisky som videsparven förtjänat.

Foto Karin Granberg

Personalen beklagade bristen på riktig rom, befogat, ersättningen kändes som något man borde blandat med Portello...men jag var varnad och väderleken krävde extrema åtgärder. Det var verkligen ruskigt. Men denna rysliga väderdag hade ändå gett oss tre ypperligt fina fältsparvar. Ortolan-, vide- och dvärgsparv. Väl hemma på Risudden tog stormen i och 34 000 hushåll kom att bli strömlösa detta dygn. Vi skonades, men huset Tolonen började tyvärr ta in vatten via panelen av det horisontala regnet. Man kände sig liten i stormen. Alltiallon Kalle som kom nästa morgon ansåg att ett sådant regn parallellt med marken aldrig setts i dalen förr.

Torsdag den 9 juni

Vi stannar i närheten på förmiddagen. Vi hade redan försökt hitta någon järpe men inte lyckats, så det var läge att testa en skogsväg i närområdet där den setts tidigare år. Vi skulle även kolla några fuktiga skogsängar och se vart vägarna bar. Gunhild var tvungen att stanna hemma och se om sina hus, så Lisa blev chaufför i hennes bil. Uppväxt med traktor körde hon suveränt på de krävande vägarna. Skogen fick bli vår tröja denna kyliga morgon. Avfärd i snöblask strax efter kl 9 in i skogen sydväst om byn. 09 23 var järpen inhängd av alla. Den var hygglig och flög tvärs över vägen två gånger, så alla fick se den. Effektiv hårdskådning minsann. Vi for vidare till vägs ände, en stor glänta kantad av granar med insprängd lövsly, och lyssnade och observerade. Grå flugsnappare, bofink, lövsångare, domherre, grönsiska, kungsfågel, möjligen svartmes. På några av granstammarna syntes spår av tretåig hackspett och spillkråka, de senare färska. Flisorna hade flugit omkring. Nedan bild av spåren efter den tretåige

Foto Roland Lönnerbro

Vi gick vidare ut genom sumpskogen mot ett par öppna myrar i hopp om rovfågel eller annat spännande. Skogssnäppa blev det...Vi som drömde om rovfågel eller ugglor. Skogsvägen hade delat sig på ett ställe och nu valde vi att följa det andra benet. Stannade längs vägen för resans första rödhake. Den sjöng och samarbetade fint. Den andra skogsvägen visade sig mynna i en gigantisk torvtäkt. Helt kalt och stort som ett hav. Ett par sångsvanar trivdes och verkade häcka i detta "öppna landskap". Rödbena, 2 förbiflygande storskrakar, trädpiplärka i skogsridån. På grusvägen intill tåkten låg spillning av tjäder, älgko och älgdjur. Inte många av oss visste att det är skillnad på kons och tjurens spillning. Där lärde man sig något igen. Annars trastar: björk-, rödvinge-, tal-. Gunhild kunde till vår lycka bjuda på innelunch på Risudden. Efteråt for vi söderut mot Butiken på landet, där Eva M kom över ett par varma vantar. Så dags. Gråsparvar och sädesärta på gården, ännu ingen pilfink, vilket är ovant för en sörlänning. Storsparvar på ängarna mot älven, men butiksägaren påstod att de var färre än vanligt. På återväg stannade vi till vid avtagsskylten "Struves meridian 2" mellan Kukkola och Karungi. Vi spanade av ängarna och fick se gulärlor och buskskvättor, ängspiplärkor, rödbena. På ett fält under plöjning dök ett gäng brushanar upp och även några ljungpipare. Vi följde en markväg till fots till en ödegård för bättre överblick. Ägare finns, villig köpare finns, ändå står gården och förfaller. Sorglig syn.

Foto Nikos Seretis

Foto Annika Morberg

Vi valde en alternativ hemväg i hopp om en simsnäppa som hållit till i en vattensamling på en åker, men pölen hade hunnit torka och någon simsnäppa var inte längre i sikte. Vi hittade dock en lovande myr där vi kunde hoppas på rovfågel eller spännande tättingar. Men förutom vadande i det ganska djupa vattnet var det finaste vi såg Marjukka som hoppade som en älva på tuvorna. Bilden till höger är vad Marjukka såg av oss andra. Samt tuvull, skvattram och rosling.

Foto Nikos Seretis

Foto Marjukka Seretis

Gulärla och ängsbiplärka såg vi åtminstone. Vi stannade även vid nästa myr och såg rödbena, bergfink och fler brushanar. Det var inte riktigt tid för middag, så vi gjorde en sväng inom till Hedenäsets kyrka och fick se de roliga drillsnäpporna som höll till i kyrkmuren som om den vore en klippig kust. På en lerig åker bakom kyrkan såg vi backsvalor, sädesärla, gulärla och skrattmåsar och längs vägen fler ute i åkern brushanar. Hem till den läckra middagen och mental förberedelse för björnskogen imorgon.

Fredag den 10 juni

Oj är det redan fredag! Idag upp till Rautiorova ekopark. Gammelskog i björnriket. Skogen skulle avverkas och en stor vindkraftpark byggas. Några hängivna naturälskare inventerade området innan och fann många rödlistade arter, en var lunglav. Skogen i Rautiorova blev därefter fredad. En 3 km stig genom skogen har anlagts och delvis spångats. Slingan är utmärkt med rödmålning runt trädstammar. De som först målade gick ela sträckan med sin pyts och när de var tillbaka på ruta ett fann de fem långa repor i färgen.

Foto Roland Lönnerbro

Björn!

Hur skulle det gå, vill man verkligen vara så nära björn? Många mil kördes innan vi var framme. Men redan vid Bäckesta (Päkkilä) fick vi göra stopp för akutskådning. Vi i bilen med Lisa vid ratten även denna dag, såg förbiflygande kungsrör, medan de i bussen före fick nöja sig med mindre korsnäbb. Vi spanade samfällt kort ut över ängar och Torne älv, som vi nu följde norrut. Tornseglare, gulärla, silvertärna, ladusvala och björktrast. Ett nytt försök gjordes att komma till tals med videsparven vid bron. Nej, den var upptagen med annat, men vi fick se andra invånare på lokalen: enkelbeckasin, svartmes, ormvråk, hussvala, gräsand och sädesärla. En oväntad nyfiken taltita hoppade omkring i lövträden; några barrskog var inom räckhåll. Och en högljutt sjungande bergfink i en trädtopp utgjorde en höjdpunkt för oss söderifrån, som föder dem genom vintern. Man kan ha 20 stycken individ runt fågelbordet, så litet sång var ett fint tack. Sången mer sällsynt än vacker kanske. En bra talpedagog skulle nog kunna få bort raspet. Även andra fågelbordsgäster som bofink och talgoxe var på plats. Denna dag var vädret betydligt nådigare än när vi förra gången kom till Svanstein, så vi kunde göra fikastoppet nere vid älven, i det fria. Dvärgmå, silvertärna, fiskgjuse och storskrake över vattnet och en sjungande rosenfink och blåmes runt borden. På vägen vidare gjorde vi kort uppehåll vid själva Polcirkeln. Den flyttar, men trevligt med en rastplats och informationstavlor, så det må vara förlåtet. Av någon anledning låg en flodeka på torra land, men det är alltid bra att vara förberedd. Juoksengi hette orten.

Foton Marie-Louise Bány.

Några fuktiga små sänkor på platsen med sävsparv i. Så vidare. Vi gjorde avstickare till några myrar längs skogsvägen när vi närmade oss målet i Rautiorova. Ett riktigt romantiskt sångsvanspar blev fotofavoriter.

Foto Roland Lönnerbro

Gluttsnäppa visade sig också snällt, liksom knipor. Och en rödstjärt, resans första och så efterlängtda. De brukar annars synas precis överallt enligt Gigi, men den förfärliga kylan och blåsten hade väl fått dem att ligga lågt. Nu blev skogsvägen mer utmanande och ur dikena dök skogssnäppor upp som vimlade fram framför bilarna. Plötsligt fanns hinder i form av nedfallna träd som inte röjts undan efter stormen! Hur skulle det gå?

Foto Annika Morberg

Men i bilarna fanns som synes resurser i form av starka personer som antog utmaningen och lyckades lyfta undan hindren, respektive hålla upp dem så att bilarna kunde passera. Ett plötsligt stopp efter en kurva gjorde oss i den bakre bilen väldigt nyfikna. Jag fick för mig att det var en tjäder nere på vägen, men bussen framför körde och ställde sig så att vår sikt försvann, för att få fotoläge. Missad tjäder! Å nej!

Foto Roland Lönnerbro

Tji tjäder, en räv var det, hur fel får man ha?

Nu var det inte långt kvar. Reservatet ligger verkligen bortom ära och redlighet. Klockan hade hunnit bli tre innan vi kom fram, men med de långa ljusa kvällarna behövde man inte fundera över att komma vilse i mörkret. Det var en verkligt fin gammelskog med lavar och myrstackar, många av dem helt överväxta av bärris.

Foto Nikos Seretis

Foto Gigi med Yvannes kamera

Foto Yvonne Johansson

Vi gick den snitslade slingan och tittade efter björnträdet. Det fick vi inte se förrän alldeles på slutet, vi hade gått motsols, men vi blev klart imponerade av spåren av skogens jätte.

Vid fiket på en röjd sluttning med utsikt mot de vindkraftverk som hunnit byggas flög ett par sidensvansar upp, annars var det inte så värst många fåglar, kanske beroende på att de visste mer än vi. Vi såg nämligen en sparvhök som flög över skogen när vi närmade oss spången tillbaka mot parkeringen. Nåja bergfink, trädpiplärka och lövsångare hamnade ändå på listan. På hemvägen dök det upp renar vid Svanstein och tranor vid Luppjo. Skönt att komma hem till dukat bord efter en lång dag. Husen var åter i god ordning efter det att storm och vattenintrång upphört. Den starka nordliga stormen kan ha varit en förvarning till vad som komma kan om klimatförändringens fortskrider.

Lördag den 11 juni

På grund av det hotfulla vädret hade turen till Haparanda Sandskär fått lov att flyttas från mitt i veckan till idag, sjögången hade inte varit att leka med för vårt lilla fartyg då. Någon övernattnig på ön var därmed inte att tänka på. Dagstur således, med uppstigning kl 05 00 och tidigt iväg mot hamnen i Haparanda. Vi kunde gå ombord på Bosmina I redan klockan 7. Den gamle skepparen och tillsynsmannen Staffan hade hastigt avlidit i slutet av april, så hans hustru Lena Svanberg hade fått överta ansvaret. Hon är född och uppvuxen på Kungsholmen i Stockholm, men en sann skärgårdsperson. Hon jobbar som jungman på båten som framfördes av skepparen Per Innala, en ung återvändare. Flera av passagerarna hyste oro för eventuell kvarvarande sjögång efter stormen och ingen hade några sjösjuketabletter, hur skulle det gå? Jodå, det visade sig bli årets lugnaste tur, havet låg helt spegelblankt och en fisktärna vinkade adjö från sitt sjömärke och följde med en bit när vi stävade ut ur hamnen.

Foto Yvonne Johansson

Foto Nikos Seretis

Alla var vi iförda prydliga räddningsvästar i orange. I hamnen hade vi kryssat småskrake, hus- och ladusvala och sädesärta. Vi valde inte raka vägen mot skäret utan den mest fågelintressanta. Vad vi hoppades få se var skrântärna och kustlabb och kanske någon säl. Skepparen körde först mot Puukko-grundet. Smålom flög förbi. Skrântärna ruvande på skäret, vitkindad gås, silvertärna, dvärgmå, korp och fler småskrakar. Skärgårdskänslan var härlig, med vida vyer över platta skär och öar. Vidare mot Seskarö-Furö, där vi såg strandskata och sångsvan, förutom renar och älg. De öar som är skogbeväxta kan man se rätt igenom, eftersom betande djur, både vilda och tama, betar så högt de kan och därmed ger kala stammar och fri utsikt rätt igenom skogen.

Foto Roland Lönnerbro

De vilda djuren tar sig lätt över isen på vintern och om allt är lugnt stannar de även sommartid eller simmar dit det passar bäst. Även kalvar har god simförmåga. Vi gjorde ytterligare ett stopp utanför ett skär med fågelskydd, Harrsten. Där låg vi och avnjöt åsynen av kustlabb och havsörn.

Foton Nikos Seretis

Tordmular simmade omkring. Och gråsäl fick vi se, innan vi fick gå i land på norra spetsen av Sandskär. Där intog vi lunch i form av stora mackor med Kalix löjrom och lax á la Lena.

Foto Eva M Karlsson

Intressant flora på lokalen, men vi hade bråttom att komma ner till hamnen i söder. Fast först måste ju täckningen kontrolleras.....åtminstone av Gigi och Ingrid.

Foton Eva M Karlsson

Större korsnäbb hördes från tallskogen men drog mot söder. "Vanliga" turer lämnar båten sina passagerare att vandra till den södra, mer skyddade och bebodda hamnen Kumpula. Då vi bara skulle göra en dagstur fick schemat ändras så att vi tog båten hela vägen mot hamnen i syd. På det sättet missade vi kanske en del sångare och pjoddar, men vi fick fina obsar av havsfågel istället. Fiskgjuse, havsörn igen och havstrut till exempel. Simmande svärter. Förbiflygande storlom.

Foton Nikos Seretis

När vi lade till i Kumpula hamn såg vi två knölsvanar, vilket vi inte särskilt noterade. Men när det rapporterades på Artportalen dök en blå symbol upp! Sällsynt art i dessa sångsvanstrakter. Kustlabb och skrântärna är vardagsmat men knölsvan är exotisk. Ja, man lär sig.

I land i hamnen Kumpula fick vi en guidad tur av fiskehamnen och kyrkan som var ett gammalt timrat magasin som rivits på fastlandet och fraktats över och återuppförts för att fiskarbefolkningens veckoliga kyrkoplikt skulle kunna uppfyllas. De låg hemifrån i månader och fiskade och hade annars blivit lagbrytare. Utsikten över de steniga sandmarkerna från kyrkhöjden var anslående.

Foto Roland Lönnerbro

Och innehöll en ren som lugnt stod kvar och tittade tillbaka. Vi promenerade förbi ett fuktigt snår där törnsångare, svarthätta och trädgårdssångare hördes. Vi hade redan i hamnen fått syn på några drillsnäppor som var hemmastadda bland strandstenarna. Lunch serverades i solskenet i det fria: varmrökt lax med hjortronsås och tillbehör. Röken fanns till beskådande intill lunchbordet.

Foto Annika Morberg

Till efterrätt blåbärskräm. Läckert. Vilken temperaturskillnad från onsdagslunchen i den kalla kåtan. Idag var Gunhild med, så hon fick äntligen njuta av någon annans matlagning, nämligen Lenas. Väl bekomme! Eftermiddagen ägnades åt vadarspaning. Vi gick till en närbelägen vik intill fågelstationen, vid vilken vi först förgäves spanade efter den möjliga rostsparv som gruppen 2014 såg, eller inte såg. Och noterade som ortolansparv, kort obs. Sådan tur hade inte vår grupp, men vi var mer än nöjda med roskarl, svartsnäppa, enkelbeckasin, större strandpipare, småspov och passerande stjärtänder. Det var förvisso fullt liv i viken, en fin upplevelse. Återvägen till hamnen valde vi att gå genom ett vassbevuxet område. Plötsligt reste sig en älgkalv och lunkade iväg, bort från oss, tack för det. Dags att resa hem och plats för litet mer salspaning. Jovisst, vi lyckades se både grå- och vikarsäl.

Foto Yvonne Johansson

Men det som glädde alldeles särskilt under båtresan var de lommar och havsörnar liksom tordmular som visade sig så fint. Svärter och tobisgrissla inte att förglömma. Och solen den sken och sken. Och värmde. Äntligen. Hem och packa för morgondagens hemfärd, men före det den utlovade slagugglan. Hur skulle det gå?

Söndag den 12 juni

Sista dagen med gänget, hemresedagen. Det vill säga, inte med flyg om man kommit med SAS. Pilotstrejk. Decenniets minst uppskattade. De som inte hade bil eller skulle bli kvar i trakten hade fått ägna all ledig tid till att försöka få tag i tågbiljett. Det skulle bli många långa timmar på tåget och ändå till att komma försent till jobbet imorgon måndag. Men idag var det först söndag, lagom tidig morgon, med sedvanlig god frukost i stora huset. Avfärd kl 09 00 för besök i uggletrakter. När vi packade bilarna, vem visade sig på tunet om inte rödstjärten! Nu var sommaren kommen till Risudden. Och liljekonvaljen, skolavslutningsblomman, stod i full blom,. Även avslutning på vår underbara vecka i stillheten på Risudden.

Foto Marie-Louise Bárány

Möjligen höll Gigi inte med om det därmed stillheten, hon hade intill sin lilla stuga haft sällskap av en flitigt sjungande svartvit flugsnappare. Tjugi, tjugi, tjugi, tjuett, tjuett. Timme ut och timme in kan bli mycket. Vi körde nu söderut med sikte på att titta litet på dammen bakom IKEA i Haparanda innan vi for vidare mot Brändön, där vår uggleguide skulle ansluta. Längs vägen dök minnen från veckan upp: Järpevägen, Struves Meridian, Karungi,

Kukkolaforsen, Butiken på landet. Där låg de på rad. I Haparanda var det lugnt på tidiga söndagsmorgonen, så vi kunde ställa upp tubkikarna och titta ut över dammen.

Foto Yvonne Johansson

Minsann...salskrake. Enbart vinterfågel ute på havet för sörlänningar, men här är de i juni. Skäggdopping och sothöns kunde också ses innan vi drog vidare mot ICA-affären i Brändön.

Litet morgonfika vid parkeringen innan Lars Harnemo, vår uggleguide, skulle ansluta. Och titta vad kom flygande längs fuktängen intill affären om inte en brun kärhökshona. Och på själva gårdsplanen flög pilfinkar omkring. Ja, äntligen fick vi in den arten på våra Norrbottenlistor. Lovande upptakt på dagen.

Så anslöt Lars, som har full koll på var slagugglorna häckar.

Foto Gigi Sahlstrand

Foto Roland Lönnerblad

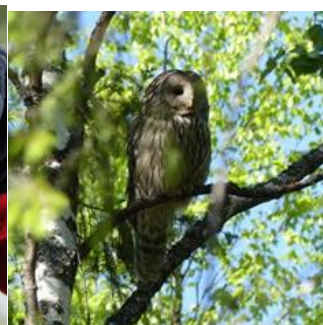

Foto Eva M Karlsson

Vi körde in på grusade skogsvägar, där vi parkerade och tog resten av vägen till fots över kärr, stock och sten.

Till sist stod vi intill en stor holk, där det borde finnas en häckande uggle. Och direkt flög honan fram och visade upp sig för oss. Hon fortsatte sedan att vara samarbetsvillig och många fina fotografier blev det. Utan hjälm, jo Lars hade erbjudit oss hjälmar om vi ville ha, men vi hade inga planer på alltför nära kontakt med fågeln.

Foto Nikos Seretis

Jag kände mig nöjd och färdig, men sällskapet i övrigt gick närmare holken och plötsligt var jag ensam bakom min gran och hörde inte ett ljud från det håll där de försvunnit. När jag väntat en stund bestämde jag mig för att återvända den väg vi kommit, kände mig säker på stigen och började gå. Vägen vi kommit var genom snår och över kärrmark och tuvor. Rätt snart tappade jag bort mig. Inga spår. Jag var fortfarande helt säker på riktningen, men valde att gå upp i granskogen vid sidan om träsket. Gick och gick på den släta mossiga marken. Plötsligt stod jag intill en annan uggleholk. Det började kännas litet kymigt, pinsamt att komma bort så här sista dagen. Fanns det tacksning? Jag började titta på solen och klockan och tänkte att jag nog ändå var på väg åt rätt håll. När jag helt höll på att tappa modet fick jag syn på landsvägen vi gått in från och var i total säkerhet, tillbaka till bilarna på fem minuter, där Gunhild satt och njöt på en rastplats i solen. Efteråt tänkte jag: varför gick vi genom det förbaskade ogenomträngliga och morasiga kärret när det fanns en helt slät mossig mark i skogskanten? Fick av en tillfällighet chans att fråga Lars om detta nästa dag och det visade sig att han inte visste att det var så, han märkte bara inte att det var väldigt obekvämt att gå den väg han alltid går. Spänstig och högväxt som han är. Det man inte har i benen får man ha i huvudet. Eller om det är tvärtom. Den andra uggleholken kände han inte till. Slagugglehonan blev en fin final på den lyckade veckan i Tornedalen. Den hade börjat i mollton med brist på lappugglor, hökugglor och jordugglor. Alla lyste de med sin frånvaro. Och med att vädret slagit om från soliga + 25-dagar veckan innan till storm och isig nederbörd och nollgradigt under vår vecka. Tack vare Gigis och Gunhilds förmåga att såväl planera som improvisera hade den utvecklats till en supervecka med bara goda minnen. Och vilket järngång, inga sura miner utan alla hade inställningen att

det inte är hur man har det utan om hur man tar det som avgör om dagen blir en bra dag. Tack allesammans för denna fina tid.

Foto Gigi Sahlstrand

Deltagare: Annika Morberg, Eva M Karlsson, Gigi Sahlstrand (suverän ledare, guide och chaufför) Gunhild Stensmyr (arrangör, kock, chaufför, en sann Mädchen für alles), Ingrid Ehnström, Karin Granberg, Lars Borgersen, Lisa Jörgensen, Marie-Louise Bárány, Marjukka och Nikos Seretis, Roland Lönnerbro och Yvonne Johansson

Artlistan som kan ses i Artportalen kom upp i 120 arter

Författat och bildsatt mest med övrigas bilder

av Marie-Louise Bárány